Vikipeedia

Rootsi keel

See artikkel vajab toimetamist. *(September 2006)*
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Rootsi_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

rootsi keel (svenska)	
Kõneldakse	Rootsis, Soomes
Piirkonnad	Põhja-Euroopa
Kokku kõnelejaid	8,3 miljonit [1]
Keelesugulus	indoeuroopa keeled germaani keeled põhjagermaani keeled idaskandinaavia keeled **rootsi keel**
Ametlik staatus	
Ametlik keel	Rootsi Soome (koos soome keelega) Ahvenamaa (ainuke ametlik keel), Euroopa Liit
Keelekoodid	
ISO 639-1	sv
ISO 639-2	swe

Rootsi keel (rootsi keeles *svenska*) kuulub indoeuroopa keelkonna germaani keelte skandinaavia idarühma, ta on taani ja norra keelega lähedalt suguluses ning on nii kõnes kui kirjas vastastikku mõistetav. Keel arenes välja vanapõhja keelest.

Rootsi keel on alates 1. juulist 2009 Rootsi ametlik keel (seaduses: "peamine keel") ja *de iure* Soome riigikeel soome keele kõrval.

Varem olid rootsikeelsed kogukonnad ka Eestis (Aibolandis), peamiselt saartel (Hiiumaal, Saaremaal, Vormsil ja Ruhnus). Rootsi keelt kasutavad vähemused olid esindatud parlamendis ning neil oli õigus kasutada emakeelt parlamentaarsetel debattidel. Venemaa ülemvõimu ajal 1781 sunniti Hiiumaalt umbes tuhandet rootsi keele rääkijat ümber asuma Ukrainasse, kus nad asutasid Gammalsvenskby ('Vana-Rootsi') küla. Mõned küla vanurid räägivad siiani rootsi keelt ning järgivad Rootsi kalendripühi, kuigi keelemurre on ilmselt välja suremas.

Eestisse jäänud rootslaste kogukonda koheldi Esimese ja Teise maailmasõja vahel väga hästi. Rootslaste enamusega piirkonnad kasutasid administratiivse keelena rootsi keelt ning Eesti-Rootsi kultuur oli tõusmas. Paljud rootsi keelt rääkivad inimesed pidid aga Teise maailmasõja lõpus põgenema Rootsisse, kui Eesti liideti Nõukogude Liiduga. Tänapäeval on alles jäänud vähe vanemaid rääkijaid.

Sisukord

Struktuurist ja sõnavarast

Rootsi tähestik

Rootsi keele leviala.

Rootsi keele grammatiline struktuur on küll veidi raskem norra ja taani keele omast, ent ei valmista õppijaile kunagi suuremaid raskusi. Näiteks on verbil ühes kindlas ajavormis vaid üks vorm, mis kõikides pööretes on sama (nt *arbeta* (töötama) olevikus *arbetar*: jag arbetar, du arbetar, han arbetar, vi arbetar, ni arbetar, de arbetar, lihtminevikus *arbetade*: jag arbetade, du arbetade jne). Rootsi keel jagab 100% skandinaavia sõnavara taani ning norra keelega. Kuid samas sarnaneb rootsi sõnavara kuni 90% ka lõuna-germaani keelte omaga, nt saksa ja hollandi sõnavaraga, niisiis ei valmista näiteks saksa või hollandi keelt oskavale õppurile erilisi raskusi; kui probleeme tekib, siis tavaliselt puudutavad need rootsi keele puhul vaid hääldust – grammatika ja sõnavara probleemiks ei kujune.

Murded

Rootsi keele murde lingvistiline definitsioon on, et murret ei ole mõjutanud tavapärane rootsi keel ning selle eraldiseisvat arengut saab jälgida vanapõhja keeleni.

- *Norrländska mål* – Norrland, Rootsi põhjaosa

  1. Överkalix, Norrbotten; noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Norrland/Norrbotten/Overkalix/yw.html)
  2. Burträsk, Västerbotten; vanem naine (http://swedia.ling.umu.se/Norrland/Vasterbotten/Burtrask/ow.html)
  3. Aspås, Jämtland; noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Norrland/Jamtland/Aspas/yw.html)
  4. Färila, Hälsingland; vanem mees (http://swedia.ling.umu.se/Norrland/Halsingland/Farila/om.html)

- *Sveamål* – Svealand

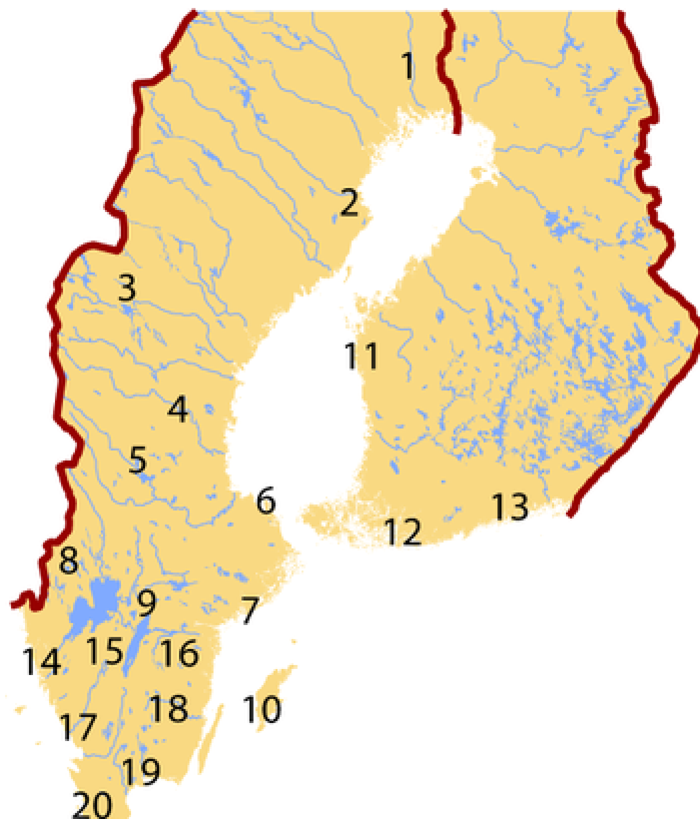
  5. Älvdalen, Dalarna; vanem naine (http://swedia.ling.umu.se/Svealand/Dalarna/Alvdalen/ow.html)
  6. Gräsö, Uppland; vanem mees (http://swedia.ling.umu.se/Svealand/Uppland/Graso/om.html)
  7. Sorunda, Södermanland; noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Svealand/Sodermanland/Sorunda/ym.html)
  8. Köla, Värmland noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Svealand/Varmland/Kola/yw.html)
  9. Viby, Närke; vanem mees (http://swedia.ling.umu.se/Svealand/Narke/Viby/om.html)

- *Gotländska mål* – Gotland

    10. Sproge, Gotland; noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Gotland/Sproge/yw.html)

- *Östsvenska mål* – Ahvenamaa ja Soome

    11. Närpes, Pohjanmaa; noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Finland/Osterbotten/Narpes/yw.html)
    12. Dragsfjärd, Åboland; vanem mees (http://swedia.ling.umu.se/Finland/Aboland/Dragsfjard/om.html)
    13. Porvoo, Ida-Uusimaa; noorem mees (http://swedia.ling.umu.se/Finland/Nyland/Borga/ym.html)

Erinevate murrete kaart.

- *Götamål* – Götalandi lääne- ja põhjapool, keskosaks Västergötland

    14. Orust, Bohuslän; vanem mees (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Bohuslan/Orust/om.html)
    15. Floby, Västergötland; vanem naine (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Vastergotland/Floby/ow.html)
    16. Rimforsa, Östergötland; vanem naine (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Ostergotland/Rimforsa/ow.html)
    17. Årstad-Heberg, Halland; noorem mees (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Halland/Arstad/ym.html)
    18. Stenberga, Småland; noorem naine (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Smaland/Stenberga/yw.html)

- *Sydsvenska mål* – Rootsi lõunaosa, sealhulgas Blekinge, Lõuna-Halland ja Lõuna-Småland

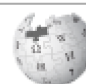
    19. Jämshög, Blekinge; vanem naine (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Blekinge/Jamshog/ow.html)
    20. Bara, Skåne; vanem mees (http://swedia.ling.umu.se/Gotaland/Skane/Bara/om.html)

Vaata ka

- Rootsikeelne Vikipeedia
- Rootsi laenud eesti keeles
- Eestirootsi keel
- Ahvenamaa rootsi keel

Viited

1. Rootsi keel (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=swe). *Ethnologue.com*, Kasutatud 24.07.2009 (inglise)

Rootsikeelne Vikipeedia

Euroopa Liidu ametlikud keeled

bulgaaria | eesti | hispaania | hollandi | horvaadi | iiri | inglise | itaalia | kreeka | leedu | läti | malta | poola | portugali | prantsuse | rootsi | rumeenia | saksa | slovaki | sloveeni | soome | taani | tšehhi | ungari

Allikas: Euroopa Liidu ametlik võrgukoht (https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-languages_et)
